

**INFORMAČNÍ
BULLETIN
ČESKOSLOVENSKÉHO
ÚSTAVU
ZAHRANIČNÍHO**

12/2000

31. prosinec 2000

Vydává Československý ústav zahraniční, Karmelitská 25,
118 31 Praha 1 - telefon a fax 575 337 32, 575 337 34

ČESKOSLOVENSKÝ ÚSTAV ZAHRANIČNÍ

přeje

*všem členům, přátelům, čs. krajanům a jejich
spolkům a sdružením*

v novém roce 2001

*hodně štěstí a radosti, dobré zdraví a mnoho
úspěchů*

v práci i v osobním životě.

Jaromír Slápotka
předseda

Josef Kolínský
ředitel

O ČSÚZ jednou větou ...

28. listopadu 2000 - navštívil ČSÚZ krajan z Kanady pan dr. Viktor Nebeský. Doprovázel jej pan René Guindon z Montrealu, provozovatel „Českého klubu“. Oba návštěvníky přijali předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota a ředitel pan Josef Kolínský.
1. prosince 2000 - se ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský zúčastnil jako host v Poslanecké sněmovně PČR 20. schůze Podvýboru zahraničního výboru pro styky s krajany.
3. prosince 2000 - uspořádala JEDNOTA MÁJ ve Vídni ve spolupráci s ČSÚZ promítání filmu MĚSTEČKO NA DLANI. ČSÚZ při té příležitosti zastoupil pan Petr Klapka.
4. prosince 2000 - navštívili představitelé ČSÚZ pánové Jaromír Šlápota, Josef Vajce a Josef Kolínský Střední průmyslovou školu keramickou v Bechyni a s ředitelem panem ing. Ladislavem Svitákem a učitelem panem PhDr. Novotným projednali soutěž o provedení plastiky pro Českou mateřskou školu Ferda Mravenec v chorvatském Daruvaru.
7. prosince 2000 - se v Československém ústavu zahraničním uskutečnilo jednání o účasti ČSÚZ na realizaci projektu busty TGM pro Užhorod. Jednání byli přítomni pánové Ivan Latka za Klub T. G. Masaryka v Užhorodu a za ČSÚZ pánové Jaromír Šlápota, Josef Vajce, Jan Bartoš a Josef Kolínský.
8. prosince 2000 - se ředitel ČSÚZ zúčastnil v Parlamentě ČR jako host 21. schůze Podvýboru zahraničního výboru pro styky s krajany.
13. prosince 2000 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil na velvyslanectví Ruské federace recepcce na počest nového ruského velvyslance, J. E. pana Igora SAVOLSKÉHO.
13. prosince 2000 - se ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský zúčastnil na Karlově univerzitě předání IBEROAMERICKÉ CENY 2000.
15. prosince 2000 - navštívili předseda a ředitel ČSÚZ čestného člena pana prof. PhDr. Josefa Polišenského, DrSc. a blahopřáli mu jménem ČSÚZ i svým jménem k jeho 85. narozeninám.

- 20. prosince 2000 - zasedal v Praze správní výbor Československého ústavu zahraničního.
- 20. prosince 2000 - se uskutečnila v ČSÚZ již tradiční přátelská beseda na vánoční a novoroční téma s generálním vikářem pražské arcidiecéze Otcem biskupem Jaroslavem ŠKARVADOU.

Událo se v České republice

- 20. listopadu 2000 - vítězem výběrového řízení na hutnický areál Poldi Ocel na Dřině se stala česká společnost Kapitál, která za něj nabídla 621,9 milionů korun.
- 21. listopadu 2000 - ČR nabídla tisíc mužů v mechanizovaném praporu, rotě specializovaných sil, chemické ochraně, zdravotnickém praporu nebo polní nemocnici a vrtulníkovém roji do společné evropské obrany. Oznamoval to ministr obrany Vladimír Vetchý.
- 21. listopadu 2000 - ve věku 78 let zemřel nejslavnější český atlet Emil Zátopek.
- 25. listopadu 2000 - na území České republiky, především ve středních Čechách, se konalo společné česko-britské vojenské a policejní cvičení zaměřené na nácvik zásahu proti ozbrojeným teroristům. Vůbec poprvé v historii podobnou akci britští příslušníci elitních jednotek nacvičovali mimo své území.
- 27. listopadu 2000 - vítěz olympiády v Sydney Jan Železný si z Monte Carla přivezl domů ocenění pro nejlepšího světového atleta roku 2000. Je prvním oštěpařem v historii, který zvítězil na třech olympijských hrách po sobě.
- 27. listopadu 2000 - rozsvícením vánočního stromu na Staroměstském náměstí začala akce Pražské Vánoce, na které radnice hlavního města přispěla osmi miliony korun a která potěšila hlavně děti.
- 28. listopadu 2000 - Parlament ČR schválil novelu zákona o veřejném zdravotním pojištění. Dosavadní zákon novela prodlužuje bez časového omezení a neprošel senátní pozměňovací návrh, aby si pacienti na některé nadstandartní zdravotnické služby připláceli.

- 28. listopadu 2000 - Sněmovna také odmítla poměrem hlasů 97 ku 81 zákon, podle něhož by se v ČR mohlo konat referendum o vstupu Česka do Evropské unie.
- 30. listopadu 2000 - na galavečeru v pražském Obecním domě byl posmrtně vyhlášen sportovní legendou českého sportu 20. století Emil Zátopek. Cenu převzala jeho manželka. Nejlepším fotbalistou se stal držitel Zlatého míče Josef Masopust, nejúspěšnějším tenistou Ivan Lendl. Nejlepším atletem století je trojnásobný olympijský vítěz v oštěpu Jan Železný, gymnastkou Věra Čáslavská se sedmi zlatými olympijskými kovy. V pomyslném žebříčku lyžařů stanul nejvyšší Jiří Raška, v hokeji Jaromír Jágr. Cenu pro královnu vodních sportů získala Štěpánka Hilgertová, cyklistům vládl Jan Veselý, vítěz Závodu míru z roku 1949, a v silových sportech olympijský vítěz Vítězslav Mácha.
- 5. prosince 2000 - poprvé po dvou letech prošel sociálnědemokratické vládě ve Sněmovně hladce návrh státního rozpočtu. Předpokládá ovšem rekordní deficit téměř 49 miliard korun (v roce 1999 to bylo necelých 30 miliard, letos se čeká něco přes 35 miliard).
- 6. prosince 2000 - vláda oznámila razantní zvýšení cen zemního plynu, o více než 24 %.
- 7. prosince 2000 - Sněmovna přehlasovala veto prezidenta Havla na novelu zákona o České národní bance. ČNB tak od 1. ledna ztratí některé své dosavadní pravomoci. Novelu zákona kritizovala ale i Evropská komise jako neodpovídající normám Evropské unie.
- 9. prosince 2000 - Lucie Bílá, Karel Gott a skupina Lucie byli opět vyhlášeni českými Zlatými slavíky. Na druhé příčce skončili Iveta Bartošová, Daniel Hůlka a Olympik a na třetím místě Helena Vondráčková, Janek Ledecký a Lunatic.
- 11. prosince 2000 - prestižní Cenu Jaroslava Seiferta za básnické knihy Zlá milá a Brožované básně převzal básník Pavel Štrut. Ocenění je udělováno od roku 1986 Nadací Charty 77 vynikajícímu dílu z posledních tří let.
- 11. prosince 2000 - Česká republika se dozvěděla, že až se stane členem Evropské unie, bude mít právo na svého zástupce v Evropské komisi a v Radách ministrů bude mít 12 hlasů jako Belgie nebo Portugalsko a Řecko. Rozhodl to summit EU v Nice.
- 11. prosince 2000 - české strojírenské firmy získaly mimořádnou zakázku na stavbu cementárny za 100 milionů dolarů v Brazílii. Informoval o tom náměstek ministra průmyslu a obchodu Václav Petříček. V konsorciu jsou přerovská společnost PSP Engineering inekon Power a PSP America.

- 12. prosince 2000 - historicky prvním českým ombudsmanem zvolila Sněmovna exministra spravedlnosti Otakara Motejla (68).
- 13. prosince 2000 - v pražském Kongresovém centru měl premiéru zatím nejdražší muzikál domácí scény - Monte Christo autorů Zdeňka Borovce, Karla Svobody a Richarda Hese.
- 13. prosince 2000 - v Praze naměřili meteorologové teplotu 14,4 stupně Celsia, což znamená, že to byl nejteplejší 13. prosinec za posledních 225 let, co se v Klementinu pravidelně teploty sledují.
- 14. prosince 2000 - pivem roku 2001 vybrali čtenáři časopisu Pivní kurýr opět dvanáctku Budvar, druhé místo obhájila dvanáctka Radegast Premium a třetí místo jedenáctka Šerák z pivovaru Holba Hanušovice. V dalších kategoriích získal titul Desítka roku 2001 plzeňský Gambrinus. Soutěž o pivo roku se konala již podesáté a hlasování se zúčastnilo 74 585 čtenářů, zatímco v prvním ročníku do ankety došlo pouze 5 937 hlasů.
- 15. prosince 2000 - akciová společnost Pivovar Litovel jako první na světě začala průmyslově vyrábět pivo uvařené z tzv. Pí-vody, která se svojí čistotou blíží kvalitě vody při jejím vzniku. Využívá přitom technologii založenou na systému Bio Control System, jež vyvinuli japonští a maďarští vědci, kteří se rozhodli poskytnout sublicence státům, kde má vaření piva dlouhou tradici. Pí-voda při vaření piva vytáhne z ostatních surovin důležité komponenty a pivo se tak stává lahodnějším a navíc blahodárně působí na lidský organismus.

-HBL-

Co, kdy, kde ...

- Navzdory prohlášením z července a srpna, že Český dialog přestane vycházet, vyšla od té doby čísla 9 a 10 a podle sdělení vydavatelky paní Evy Střížovské se připravuje i vydání dvojčísla 11 a 12/2000. V čísle 10 je inzerováno vydání Českého kalendáře 2001.
- 22. září 2000 se uskutečnilo v Sarajevu 1. celobosenské setkání krajanů a přátel České republiky v Bosně a Hercegovině.
- 22. září 2000 se v klubu Vojenské akademie v Brně konalo slavnostní shromáždění u příležitosti 57. výročí založení I. čs. brigády „Jan Žižka“. Z Chorvatska se shromáždění zúčastnili Miroslav VOSTŘEL, Josef JURČIČ a Eduard VOSTŘEL.

- 21. října 2000 se konala v kanadském Kingstonu 49. řádná valná hromada Sokolské župy kanadské. Valné hromady se zúčastnily všechny jednoty s výjimkou argentinské jednoty Villa Dominico. Kromě jiného zasedání schválilo návrhy činnosti župy na rok 2001. Župní výbor se příště sejde na jarním zasedání v Torontu dne 6. května 2001.
- 4. listopadu 2000 oslavila Česká beseda v chorvatské Mezurači 80. výročí svého založení. V obci Kutina se pečlivě připraveného kulturně-zábavného pořadu zúčastnilo mnoho hostů, mezi nimi poslankyně Mgr. Zdeňka Čuchnilová a předsedkyně Svazu Čechů v RCH Lenka Janotová.
- 24. listopadu 2000 uspořádal krajanský spolek Bohemian Hall, Astoria v New Yorku spolu s odbočkou SVU v New Yorku setkání s čs. poslanci JUDr. ing. Jiřím Karasem a ing. Petrem Šulákem.
- 25. listopadu 2000 uspořádala Česká beseda v chorvatském Lipovci shromáždění s kulturním programem. Příležitostí bylo 110. výročí prvního venkovského divadla a 65. výročí Besídky venkovského dorostu. Těmto oslavám byla v nově upraveném a zvětšeném sále České besedy přítomna kromě jiných hostů ředitelka OKKV MZV ČR paní PhDr. Alena Prouzová.
- 14. a 15. prosince 2000 uspořádalo krajanské CENTRUM DOBA v italském Turíně tradiční českou vánoční večeři. Rozloučilo se tak se svými členy a dnem 31. 12. 2000 v souladu s rozhodnutím členské schůze konané již 18. května 2000 Doba ukončí svou činnost.
- 15. prosince 2000 zorganizoval Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku adventní literárně-hudební pořad komorního souboru SYRINX a Josefa Vinkláře. Program se uskutečnil v prostorách Českého centra.

Odhalení památníku T. G. Masaryka ve Lvově

31. října 2000 velvyslanec České republiky na Ukrajině pan Josef Vrabc, Lvovský městský starosta pan Vasyľ Kujbida a prezident krajanského spolku Česká beseda Evžen Topinka odhalili památník T. G. Masaryka ve Lvově. Slavnostního mítinku se také zúčastnil náměstek ředitele oblastní administrace pan I. Deržko, bývalý první velvyslanec Ukrajiny v České republice pan R. Lubkivský, zástupci Lvovských vědeckých, akademických a kulturologických ústavů, studenti vysokých škol, členové České besedy a stovky Lvovských obyvatel.

V projevech se mluvilo o ohromné vděčnosti ukrajinského národa za nesmírně velké dobrodiní, které T. G. Masaryk prokázal Ukrajině. Zdůrazňoval se veliký význam Masarykova odkazu pro dnešek a že odhalení památníku ve Lvově přispěje k upevnění přátelských vztahů mezi českým a ukrajinským národem. Pozornost přítomných upoutal projev někdejšího absolventa pražské konzervatoře a UK v Praze, známého ukrajinského skladatele, akademika a čestného člena České besedy ve Lvově, sedmadvadesátiletého pana Mykoly Kolessy, který snad jediný na Ukrajině se může pochlubit tím, že za svého pobytu v Praze dvakrát viděl T. G. Masaryka.

Více než 3 metry vysoký památník ze šedé žuly, který nese velkolepý bronzový basreliéf Masaryka a rovněž bronzové nápisy v ukrajinštině a češtině, je dílem lvovských umělců - sochaře A. Dacka a architekta J. Kušnira. Podle hodnocení přítomných se jim práce povedla.

Památník dal postavit krajanský spolek Česká beseda ve Lvově, na což dostal finanční pomoc od Ministerstva zahraničních věcí České republiky, za kterou členové besedy jsou velice vděční.

Památník stojí v Masarykově ulici vedle střední školy č. 43, které z iniciativy lvovské České besedy zanedlouho bude uděleno jméno T. G. Masaryka.

U příležitosti odhalení památníku Masaryka ve Lvově spolek Česká beseda dostal blahopřejný dopis od prezidenta České republiky pana Václava Havla, čímž členové spolku byli velice nadšeni.

Slavnostní ovzduší mítinku zdůrazňovaly vlající nad hlavami účastníků desítky ukrajinských a českých státních vlajek. Bezvadně zněla česká a ukrajinská státní hymna v provedení hudby Lvovské vojenské posádky.

Odhalení památníku T. G. Masaryka ve Lvově mělo velkou odezvu v televizi, rozhlasu a v novinách.

*Ing. Evžen Topinka
prezident České besedy ve Lvově*

Obraz způsobu života čs. emigrace v literatuře

*Z vystoupení prof. PhDr. Antonína Měš'ana na Konferenci
zahraněních Čechů dne 2. října 2000*

II. část

Tzv. posrpnová vlna přivedla od podzimu 1968 do léta 1989 do exilu velký počet českých intelektuálů, mezi nimi také četné literáty. Někteří z nich se věnovali líčení života posrpnové emigrace v beletristických textech.

Tak Jaroslav Vejvoda (vlastním jménem Jaroslav Marek), který přišel po srpnu 1968 do Švýcarska, se hned v několika knihách zabýval zážitky českých emigrantů v této zemi. V knize kratších próz z roku 1974 „Plující andělé, letící ryby“ ukázal, jak v prostředí českého posrpnového exilu přetrvávají charakterové vady. Z domova si četní lidé přinesli balast prospěchářství, přetvářky a neupřímnosti. Ve sbírce povídek „Ptáci“ z roku 1981 Vejvoda podal další část charakterologie českých emigrantů ve Švýcarsku - a zároveň ukázal, jak Švýcaři často alergicky reagují na přichozí z ciziny. Čestní, idealističtí čeští političtí emigranti se těžko přizpůsobovali mentalitě švýcarského prostředí, které je z velké části orientováno na materiální blahobyt a na jeho ochranu před nepřiliš vítanými přichozími z řad uprchlíků před komunistickou totalitou. Autor ovšem vděčně uznává, že Švýcarsko poskytlo po srpnu 1968 velkému počtu českých uprchlíků politický azyl. Vejvodův román „Osel aneb Splynutí“ z roku 1977 rozvíjí tezi, podle níž si exiloví intelektuálové jen obtížně

rozumějí se švýcarským intelektuálním prostředím. A román „Zelené víno“ z roku 1986 ukázal pošvýcarštění - v dobrém i ve zlém - velkého počtu českých exulantů, kteří se po osmnáctiletém pobytu v alpské republice snaží zapustit kořeny v hostitelské zemi. Děti jsou v těchto českých rodinách už hotoví Švýcaři, zatímco jejich rodiče se s proměnlivým úspěchem snaží se švýcarským prostředím splynout. Ojedinelý byl pokus Jaroslava Vejvody uvést do západních kin film „Hunderennen“, který ve spolupráci s Bernardem Šafaříkem natočil ve Švýcarsku v roce 1984. Jedná se o zážitky českých exulantů ve Švýcarsku v 70. a 80. letech. Scénář filmu vydal po úpravě autor pod názvem „Honička“ v roce 1985. Vyšel stejně jako jiné Vejvodovy knihy v torontském exilovém nakladatelství 68 Publishers.

Zatímco Vejvoda ve svých knihách líčil osudy českých exulantů ve Švýcarsku, Josef Škvorecký část svého díla, napsaného a uveřejněného po odchodu do exilu, věnoval vyličení života českých exulantů ve Spojených státech a Kanadě. V „Příběhu inženýra lidských duší“ z roku 1977 se znova objevil Danny Smiřický z románu „Zbabělci“ z roku 1958 („Zbabělce“ autor napsal už v letech 1948 - 1949). Danny je tentokrát profesorem kanadské univerzity a proměna jednadvacetiletého Dannyho v Náchodě roku 1945 v třiapadesátiletého Dannyho v kanadském exilu je velmi podstatná. Přitom Škvorecký ukazuje psychické problémy českých exulantů v tolik odlišném kanadském prostředí od českých zemí zejména na ženských jednajících postavách. Zajímavé je, jak se autorovi podařilo vyličit vlastní život - tzn. života Dannyho - od nacistické okupace do začátku 70. let, kdy zakotvil v Kanadě. Sám Škvorecký se musel ovšem adaptovat v novém prostředí. Jemu se nakonec podařilo zůstat českým spisovatelem a stát se zároveň kanadským intelektuálem. Jednajícím postavám z českého exilu se však daleko hůř dařilo sžít se s Kanadou, což odpovídalo skutečnosti.

V knize „Ze života české společnosti“ z roku 1985 J. Škvorecký vydal zčásti texty napsané ještě před odchodem do exilu a zčásti vyprávění ze života českých exulantů v Kanadě v 70. letech. Pro exilové Nové české divadlo v Torontu Škvorecký napsal frašku „Bůh do domu“, která měla premiéru 30. května 1980. Hra konfrontuje názory politických emigrantů v 70. letech v Kanadě s představami „legálních“ návštěvníků z Československa.

Díky svým francouzsky psaným dílům se stal Milan Kundera světoznámým autorem, který byl z Francie navržen na Nobelovu cenu. Snad ji jednou získá. Pak by Kunderovy knihy o exodu českých intelektuálů z vlasti po srpnu 1968 a jejich bolestném hledání pevného bodu v hostitelských zemích světobodného světa znovu připomněly světové veřejnosti problematiku českého

politického exilu tzv. posrpnové vlny. V „Knize smíchu a zapomnění“ z roku 1981 autor sleduje ve vykonstruovaném příběhu osudy české emigrantky ve Francii po sovětské okupaci Československa. Kunderovi jde nejen o to ukázat tragickou stránku vykořeněného života v cizím lhostejném či nechápajícím prostředí, nýbrž také o filozofickou problematiku lidského života. Ne u všech filozofů Kunderovy knihy došly uznání, tak Ivan Sviták, který i v exilu zůstal marxistickým filozofem, reagoval na Kunderovy knihy s filozofickou problematikou výbuchy nevole.

Kunderův román „Nesnesitelná lehkost bytí“ z roku 1985 sleduje životní příběh manželů z intelektuálních kruhů, kteří po srpnu 1968 odejdou z Čech do švýcarského exilu. Pak se žena rozhodne vrátit se do okupované vlasti a manžel ji - nerad - následuje. Doma oba snáší různá příkoří a nakonec najdou smrt v automobilové katastrofě. I tentokrát je vyprávěný příběh zároveň filozofickou studií. Ve zfilmované podobě se filozofická rovina do značné míry ztrácí, na diváka působí tragédie exulantů, kteří jsou nešťastní v okupované zemi před odchodem do exilu, jsou nešťastní v exilu a nenacházejí klidu ani po návratu do okupované vlasti.

„Mladá“ generace exilových autorů, pišících o životě exulantů, je zastoupena nejen Jaroslavem Vejvodou (nar. 1940), nýbrž také o něco starším Janem Benešem (nar. 1936), dále Janem Drábkem (nar. 1935), Janem Novákem (nar. 1953) a Vlastimilem Třešňákem (nar. 1950).

Jan Beneš ve sbírce povídek „Banánové sny“ z roku 1984 - zejména v povídce „Banány“ - konfrontuje pocity českého emigranta ve Spojených státech s nevědomostí, přitom však dobrosrdečností amerického okolí českého emigranta. V románu „Zelenou nahoru“ z roku 1977 Beneš dává na srozuměnou, že si velmi váží Ameriky - zároveň však ukazuje na obtíže, na něž naráží každý středoevropský exulant, snaží-li se vysvětlit své postoje a své chápání světa americkému okolí.

Jan Drábek přišel do USA s rodiči v roce 1948, kdy mu bylo třináct let. Patří tedy k poúnorovému exilu jen - aby se tak řeklo - fyzicky, jeho literární texty patří až do sedmdesátých let, tedy do období činnosti českých exilových spisovatelů tzv. posrpnové vlny. V roce 1975 vydal román „A co Václav?“ a v roce 1977 další román „Zpráva o smrti Růžového kavalíra“. Málem detektivní příběhy líčí život poúnorového exilu ve Spojených státech, který autor zná ze zkušenosti dospívajícího mladíka.

Jan Novák psal své knihy jak anglicky, tak česky - Novák emigroval v šestnácti letech se svými rodiči do USA. Patří k posrpnové exilové vlně a ve sbírce povídek z roku 1983 „Striptease Chicago“ líčí život přistěhovalců

z této vlny ve Spojených státech. Novák uvádí do textu anglické výrazy, které pronikají do hovoru českých exulantů. Novákovi hrdinové jsou z velké části vykojení lidé - je ovšem těžké rozhodnout, zda jejich duševní rovnováhu narušil skutečně teprve příchod do exilu. Anglicky vyšel Novákův román „Willys Dream Kit“, který pak v roce 1989 vydalo nakladatelství 68 Publishers v českém překladu Jaroslava Kořána pod názvem „Miliónový jeep“. Český podvodník, který se snaží přelstít komunisty ve vlasti, chce stejně přelstít Američany za svého exilu v USA. Nakonec tento antihrdina zjišťuje, že prostřednictvím podvodů nelze dojít ke štěstí a že není možné nečestně dosáhnout vyrovnanosti se světem a se sebou.

Zpěváka Vlastimila Třešňáka pronásledoval v 70. letech normalizační režim a tak se v roce 1982 vystěhoval z komunistického Československa. V roce 1989 vydal detektivku s některými rysy, upomínajícími na romány Dostojevského. V knize „To nejdůležitější o panu Moritzovi“ jde o Čecha, který žije jako posrpnový emigrant v západním Německu. V knize je stejně důležité téma pátrání po zmizelých rodičích českého spolubydlícího jednající postavy z řad českých emigrantů v Německu jako líčení života této české komunity.

(Pokračování příště)

Česká síň Karlín a „Lu“ Hromádka

Hlavním městem státu Ohio je Columbus. Ale největším, v aglomeraci téměř dvoumilionovým, je Cleveland. A zde na předměstí v ulici Fleet Avenue stojí nevelká přizemní budova, která má na čelní stěně výrazný nápis: Česká síň - Karlin Hall.

Budova byla zakoupena v roce 1936, ale až v září 1937 byla oficiálně pojmenována na Czech Karlin Hall - Česká síň Karlín. Od té doby sloužila krajanům ke schůzím, konaly se zde zábavy, svatby, oslavy i výstavy. Karlin Hall byla využívána i Poláky a Slovinci. V roce 1972 zničil celou budovu požár. Krajané se však rozhodli postavit si na stejném místě nové útočiště, které bylo po necelém roce opět otevřeno.

V roce 1976 navštívil Karlin Hall americký prezident Gerald Ford a v roce 1992 sem zavítal i arcibiskup pražský Miloslav Vlk na pozvání České katolické unie a Aliance českých katolíků v Clevelandu.

Česká síň Karlín je využívána především Čechy a Slováky - krajany i emigranty. Proslavila se aktivitou katolíků, kteří budovu a klub spravují a pořádáním tradičních pořadů české a slovenské hudby, uváděním divadelních her, tanečními zábavami a v neposlední řadě i českou a slovenskou kuchyní. Karlín klub má v současnosti přes 4000 členů.

Sekretář klubu pan Josef Kocáb je ve své činnosti neúnavný, a tak nejen čeští a slovenští krajané, ale i jiní návštěvníci mají o vzdělávání a zábavu postaráno. A což když hraje pravá nefalšovaná česká dechovka. Duší této kapely je pan Lubomír Hromádka, původem z Jičína. Pan „Lu“, jak ho přátelé oslovují, je již důchodce, ale dovede pěkně rozparádít celý sál. V říjnu roku 2000 byli do síně Karlín pozváni vozíčkáři, kteří k překvapení všech neodolali a tančili na parketu se svými pomocníky při české dechovce. Radost vozíčkářů různých národností se mísila s dojetím ostatních návštěvníků.

Pan Hromádka emigroval z Československa v roce 1948. Po úspěšné celoživotní dráze chemika a odchodu do důchodu se cele věnoval své vášni - hudbě. Založil Staročeskou dechovku, která začala hrát pro dobročinné organizace, domy důchodců a tam, kde bylo možno získat peníze na dobročinné účely. Dechovka daruje příjmy z účinkování pacientům Domova Svaté rodiny, kteří trpí nevyčísitelnými či smrtelnými chorobami.

Luboš Hromádka je prezidentem sdružení Czech Guild, které založil již roku 1963. Kromě jiných aktivit pořádá každoročně tradiční hudební setkání nazvané „Večer ve starých Čechách“. České sdružení věnovalo do současné doby celkem 415.000 USD na humanitární účely. Za dlouholetou a významnou pomoc bližním, a to nejen finanční, byl Lubomír Hromádka po zásluze oceněn. Dne 4. května 2000 byl jako jeden z mála občanů zapsán a vyfotografován do Knihy cti amerického státu Ohio ...

Není bez zajímavosti, že dechovka pod taktovkou „Lu“ Hromádky hrála také při návštěvě bývalého prezidenta Busche v Clevelandu, na oslavách otevření clevelandského Muzea umění a při dalších významných událostech. Jako absolvent jičínského gymnázia se zúčastnil oslav jeho 375. výročí. Přivezl k této události i poselství guvernéra státu Ohio Boba Tafta, pravnuka prezidenta USA W. Tafta. Ten v poselství ocenil i činnost L. Hromádky za jeho humanitární pomoc a propagaci českého a slovenského státu ve Spojených státech amerických.

„Lu“ Hromádka si zaslouží právem dík nás všech za vše, co dělá pro radost bližním.

-St-

Radio Praha mezi krajaný v Chorvatsku

V říjnu navštívila krajaný v chorvatském Daruvaru skupina novinářů z Českého rozhlasu. Byla mezi nimi i redaktorka Radia Praha - vysílání do zahraničí - Zdenka Kuchyňová. Cílem cesty bylo zmapovat život krajanů v této oblasti a přinést o něm co možná nejširší informace do vysílání Českého rozhlasu.

V Chorvatsku žije asi 13 tisíc Čechů, nejvíc z nich je koncentrováno právě v Daruvaru a okolí. Naši krajané v Chorvatsku udělali na své hosty ten nejlepší dojem. Jako krajané jsou velmi aktivní a dobře organizovaní. Řada Českých besed má svůj divadelní ochotnický soubor, dechovku nebo taneční skupinu. Je tu klub radioamatérů „Jan Hus“, v Radiu Daruvar funguje vysílání v češtině, které přináší zprávy jak z krajané komunity, tak z České republiky. Radio Daruvar spolupracuje i s Radiem Praha a přebírá jeho některé pořady.

Přistěhovalci z českých zemí výrazně ovlivnili život v Daruvaru, a to způsobem hospodaření i kulturou. Jejich kulturní život je v některých místech jedinou místní „kulturou“. Krajané mají i své vydavatelství - jednou týdně vychází časopis Jednota, který v poslední době na přání čtenářů rozšířil informování o České republice. Jednota vydává i učebnice pro žáky českých škol. Ty jsou v Daruvaru a v nedalekých Končenicích. Podle mínění krajanů jsou školy dostatečně kvalitní. Svě děti do nich posílají i smíšené česko-chorvatské a česko-srbské rodiny a tak se zdá, že čeština v brzké budoucnosti z Chorvatska nezmizí. Velký zájem je i o práci v různých zájmových kroužcích.

Skupina rozhlasových redaktorů strávila v Daruvaru téměř dva týdny a byly to dva týdny nabitě zážitky: z návštěvy pivovaru, české školy, knihovny, České besedy, ochotníků, hudebníků i obyčejných lidí. Samozřejmě, že nezůstalo jen u Daruvaru, „rozhlasová mise“ zavítala i do okolních vesnic. Některé z nich, jako např. Prekopakra, nesou dodnes stopy války.

Reportážní cesta do Chorvatska umožnila natočit řadu zajímavých rozhovorů a zpravodajských příspěvků. Některé z nich již byly odvysílány v českém vysílání Radia Praha jako „živé vstupy“, další budou postupně zpracovávány a vysílány v nedělní Krajaňské rubrice.

*Zdenka Kuchyňová
Radio Praha*

Nové frekvence Radia Praha

Ti z Vás, kteří poslouchají Radio Praha - vysílání Českého rozhlasu do zahraničí, vědí, že vždy s přechodem na zimní a letní čas dochází ke změnám vysílacích časů a frekvencí. Aktuální údaje, platné od 29. října 2000 do konce března 2001, jsou uvedeny v tabulce. Půlhodinové zpravodajské relace obsahují zprávy, zpravodajský blok, přehled českého tisku a tematicky zaměřenou rubriku (sport, kultura, cestování apod.). Kromě krátkých vln je možné pořady Radia Praha sledovat ve zvuku i v textu na internetu na adrese www.radio.cz.

Další novinkou je to, že od října 2000 vysílá Radio Praha v ruštině pro evropskou část Ruska. Znamená to, že kromě češtiny nyní Radio Praha vysílá v pěti dalších jazycích: angličtina, němčina, francouzština, španělština

a ruština. Informace o vysílacích časech a frekvencích v těchto jazycích je možné získat na adrese Radio Praha, Vinohradská 12, 120 99 Praha 2 nebo na zmíněné internetové adrese www.radio.cz.

Miroslav Krupička

RADIO PRAHA - ČRo 7			
Vysílání do zahraničí v češtině /l/ien 2000 - březen 2001/			
Čas Zimní v ČR	Frekvence (kHz)	Pásmo (m)	Oblast příjmu
0130-0157	7345 11615	41 25	Severní Amerika Jižní Amerika
0330-0357	6200 7345	49 41	Severní Amerika Jižní Amerika
0430-0457	7345 7385 9435	41 41 31	Severní Amerika
1030-1057	15255 21745	19 13	Jihozápadní Evropa Východní Afrika/Střední Východ
1130-1157	21745	13	Jižní Asie/Západní Afrika
1300-1327	11640 21745	25 13	Severní Evropa Jižní Asie/Austrálie
1430-1457	6055 7345	49 41	Střední Evropa Západní Evropa
1530-1557	21745	13	Severní Amerika/Východní Afrika
1730-1757	5930 17485	49 16	Západní Evropa Střední a Západní Afrika
1930-1957	5930 7315	49 41	Západní Evropa Východní Evropa/Asie/Austrálie
2130-2157	5930 9430	49 31	Západní Evropa Jižní Asie/Austrálie
2300-2327	5930 9435	49 31	Jihozápadní Evropa Jižní Amerika/Jihozápadní Evropa

Vysílání na internetu: www.radio.cz
Blíže informace na tel.: 02-21552901

Informace o Libri prohibiti

- Knihovna a čítárna Libri prohibiti sídlí na Senovážném náměstí (dříve Gorkého nám.) č. 2, Praha 1, v 1. patře.
- Otevírací doba: Pondělí - čtvrtek 13 - 17 hodin.
- Fondy obsahují: Samizdatovou českou a slovenskou literaturu z let 1960 až 1989 včetně časopisů. Exilovou českou a slovenskou literaturu z let 1948 až 2000 včetně časopisů. Samizdatovou polskou literaturu z let 1979 - 1989 včetně časopisů. Literaturu čs. válečného exilu z let 1939 - 1945. Literaturu ruského a ukrajinského exilu z let 1920 - 1990 včetně časopisů - v omezeném rozsahu. Cizojazyčnou literaturu, vztahující se k Československu, včetně

- časopisů. Materiály vytvořené československou a polskou domácí a zahraniční opozicí (letáky, pohlednice apod.). Dokumenty VONS, Charty 77 a dalších nezávislých iniciativ. Nosiče zvukového a obrazového záznamu, vytvořené naší domácí i zahraniční opozicí.
- Všechny fondy jsou přístupné k prezenčnímu studiu.
 - Vybrané publikace půjčujeme proti složené kauci.
 - K dispozici jsou článkové bibliografie nejdůležitějších samizdatových časopisů a sekundární literatura.
 - Poskytujeme konzultace a počítačové rešerše.
 - Kopírujeme celé publikace či jejich části.
 - Kontaktovat nás můžete telefonicky nebo faxem na tel. čísle 24225971 (mimo úřední hodiny záznamník), popřípadě formou elektronické pošty na adrese libpro@iol.cz.
 - Zřizovatelem knihovny je občanské sdružení Společnost Libri prohibiti, registrované ministerstvem vnitra ČR.
 - Výbor Společnosti Libri prohibiti:
 - Prof. PhDr. Radim Palouš dr. h. c. (mult.), předseda
 - Doc. ing. Ivan M. Havel, CSc., místopředseda
 - Jiří Gruntorád, jednatel
 - JUDr. Oldřich Černý
 - Zdeňka Gruntorádová
 - Vedoucím knihovny je Jiří Gruntorád, audiovizuální oddělení má na starosti Miloš Müller.
 - Číslo bankovního účtu je 1932091349/0800 u České spořitelny, a. s., Praha 1, IČO je 45247048.
 - Více informací naleznete na našich WWW stránkách <http://libpro.cts.cuni.cz>

Exilová periodika: Katalog periodik českého a slovenského exilu a krajaňských tisků vydávaných po roce 1945

(Autoři Lucie Formanová - Jiří Gruntorád - Michal Příbáň)

Katalog Exilová periodika přináší kompletní soupis 1093 dosud zjištěných novin, časopisů, oběžníků a dalších periodik, která vydávali Češi a Slováci v zahraničí po roce 1945. Největší pozornost autoři věnují periodikům, která vycházela v českém jazyce, a připomínají vývoj jednotlivých titulů a jejich nejvýznamnější přispěvatele. Zaznamenány jsou ale i časopisy, které vycházely v angličtině a dalších jazycích, a z pochopitelných důvodů nejsou opomenuty ani časopisy slovenských vydavatelů. Jako kuriozity autoři představují podvrhy připravené Státní bezpečností, s jejichž pomocí chtěli komunisté eliminovat politické i kulturní aktivity našeho exilu.

Publikace není adresována pouze historikům, literárním historikům, etnografům či politologům, mnoho nového se v ní dozvědí všichni čtenáři, kteří se zajímají o méně známé kapitoly našich národních dějin. Odborníci a badatelé zde navíc najdou informace o tom, které časopisy si mohou vypůjčit v knihovně Libri pohibiti v Praze a v některých dalších knihovnách a archivech.

Knihu vydalo nakladatelství Ježek ve spolupráci s knihovnou Libri pohibiti. Vydání podpořilo Ministerstvo zahraničních věcí, Nadace rozvoje občanské společnosti (z prostředků Evropské unie v rámci programu Phare) a hlavní město Praha. Je vybavena předmluvou, která vysvětluje strukturu záznamů, třemi rejstříky (osobním, vydavatelským a názvovým) a soupisem použité literatury. Osobní rejstřík obsahuje téměř 3500 jmen.

Katalog má 503 stran, pevnou vazbu a prodává se za doporučenou cenu 390,- Kč.

Úryvek z knihy

Jára Kohout: HOP SEM / HOP TAM

Vydáno v Praze Nakladatelstvím Jan Kanzelsberger v roce 1991

(Z kapitoly XVII. On air za oušnem aneb Čeští Kolumbusi)

„Ačkoliv jsem byl rozhodnut jet z New Yorku hned do Hollywoodu, „zkysl“ jsem přece jen v New Yorku. Mezi krajany. Důvodem, proč jsem hned nepřevzal Metro - Goldwyn - Mayer nebo Paramount, bylo, že se ti zabednění Američané za ta léta, co existují, nenaučili česky. Abych jim mohl poskytnout něco ze své geniality, musel jsem se naučit já anglicky. Eda Linkers dělal v Mnichově, co mohl, ale moc víc než „sandwich“, „coca-cola“, „pop-corn“, „bed“, „sleep“ a „love“ to nebylo (to poslední jsem si docela freudovsky pletl se smíchem). Ani mé znalosti o Americe nebyly valné.

Tyhle nedostatky jsme si uvědomovali už na lodi, na které jsme se plavili přes velký rybník (jak se tak originálně říká) zároveň s rodinou Stelibských. „Constitution“ ovšem nebyla ani „Pinta“, ani „Santa Maria“, ale Kolumbus neměl děti. Kdyby byl měl, musel by bezpochyby pro ně zřídit dětský pokoj, ve kterém se většinu dne zdržovala naše mláďata Zuzana a Daniela. My staří jsme zůstávali po jídle v prázdné jídelně a Pepa hrával písničky, které jsme spolu „zplodili“ v mnichovské stanici. Mimi se strchovala, že tyhle písničky nebudou Američanům nic říkat.

„Neboj se,“ chlácholival jsem ji, „já jim budu blízký. Voni si s yardy vědí rady, nedaj jim zahynouti. To tadyhle Pepa, ten je na tom hůř.“

„Já budu psát melodie,“ uvažoval Pepa nahlas, „ty jsou mezdunaródnýje.“

„A já budu zpočátku předvádět pantomimy jako v Paříži a potom budu vymejšlet gagy pro televizi a film.“ Oba jsme viděli svou budoucnost velmi růžově, neznalost jazyka byla jen nepatrnou překážkou, kterou vezmeme žhaves, která sice je, ale nestojí za debatu. Neboť nám kynuly možnosti...! Spíše jsem se bál, že se neprosadíme proto, že nemáme zalesněná prsa, kdyžtě je přece známo, že herec, který není chlupatý jako opice, nemá u amerického filmu vůbec šanci.

Nutno poznamenat, že jsem takovým depresím podléhal, jen když se přede mnou a Stelibou řadilo pět prázdných sklenek a když promile alko-

holu v naší krvi dosáhla kritického bodu. Stoupala, když loď se houkala, když třeba někdo v místním rozhlasu oznámil, že hurikán Gladys byl za příčinou nepříznivého počasí v New Yorku odsunut nad Atlantický oceán.

Stelibský pobyl v New Yorku jen krátce. Natočil několik desek s tenoristou Vrbčem pro československé kupce, ale zisk z toho nebyl žádný. Odstěhoval se brzo do Hollywoodu, ale ani tam se mu nevedlo. Amerických výrobců písniček je tolik, že s nimi chtějí dláždít ulice, a pro přistěhovalce, narozeného ve Skalici (v té slovenské), který neuměl komponovat rock and roll, bylo těžké proniknout se staromódními, byť velmi líbivými melodiemi mezi tu bezohlednou kliku amerických písničkářů. Jó, kdyby byl mohl agentovi vrazit takových 30 tisíc doláčů na propagaci, bylo by to možná šlo, ale možná že by byl o ně přišel. Tohle dilema tedy Pepík řešit nemusel (ani já, bohužel, ne). Přesto však věřil ve svou hvězdu a odešel pionýřit na Západ, nikoli Divo-ký, leč písničkářsky tvrdý.

Jednu chvíli si myslel, že se na něj a jeho Lolu usmálo štísko. Mladé, dobře zavedené trio „Kingston“ zazpívalo v kalifornské televizi v anglickém překladu jeho píseň „Praha je krásná“. Ale kterýsi zvláště neurvalý agent ho hned zažaloval, že Steliba ukradl melodii, kterou zpívala nejen celá Praha, ale celá republika (a, myslím, dosud zpívá, i když je sociálistická) ze staré americké písně „Tom Dooley“. Vím zcela jistě, že Pepík tuhle písničku vůbec neznal, a jeho přepěkná a vmlouvavá óda na Prahu má s hudebním vyjádřením tragického osudu Mr. Dooleye společného asi tolik jako s Beethovenovou Devátou. Ale Pepík dostal strach, že by se soudním sporem zadlužil ještě víc, než už byl, a srdíčko mu začalo nebezpečně vynechávat. Český lékař dr. Weil mu je sice jakžtakž spravil, ale nedovedl sladit jeho systoly a diastoly s Pepíkovým mozkiem do správného rytmu. Pepík Steliba si jednoho krásného dne řekl, že už nestojí zato žít, a emigroval do nebe skladatelů hezkých, věčných melodií.

„Muzika je mezinárodní,“ říkával a tehdy jsme tomu věřili. Josef Stelibský skládal dobré šlágry, ale v Americe je neprodal. V tom se podobal Jaroslavu Ježkovi, který přijel do Ameriky s Voskocem a Werichem a nesl s sebou v aktovce i v hlavě moderní melodie. Přesto, že měl „styky“, živořil v zemi neomezených možností až do své smrti. Josef Stelibský vyšel kose vstříc. Hned několika cestami, aby se už opravdu nemohl vrátit.

Start rodiny Kohoutovy na mladém kontinentě byl slibný. Král celého československého vysílání rozhlasové stanice Svobodná Evropa se sídlem v New Yorku, Ferdinand Peroutka, mě přemluvil (a nedalo mu to ani moc práce), abych se zapojil do činorodého ruchu na Park Avenu, kde byla umístěna

newyorská redakce RSE. Samozřejmě jen do té doby, a to byla moje podmínka, než přesvědčím břešknou angličtinou hollywoodské sraby, že jen ze mne jim vzejde spása.

Křížáci právě sbírali dolárky na další provoz stanice. Čtrnáct dní na Times Square, kterému se říká křížovatka světa, účinkovali zástupci jedenácti národů, pro něž RSE vysílalo. Každé národnosti byl vyhrazen jeden den. Zúčastnil jsem se, když řádili Češi a Slováci. Mezi zpěvem operní zpěvačky Jahodové-Blodgetové a hlasem filmové herečky Poly Valenské jsem kokrhal i já. Vylezl jsem pracně v kohoutím kostýmu na pódium, na němž instalovali vysokou stavbu, znázorňující vysílačku u Mnichova, a vysvětlil jsem reportérům od novin a televize i okounějším divákům, že jsem jako kohout, kdyby to snad nebyli náhodou poznali podle kroje, několikrát jsem zvukomalebně americky s českým přízvukem zakokrhal, takže záměna s jiným zvířetem už nebyla vůbec možná. Po této animální produkci jsem se věnoval, seč mi mých dvacet anglických slovíček stačilo, propagandě, zmínil jsem se o „vlaku svobody“, s nímž strojvůdce Konvalinka s několika jinými projeli na Západ, prudce jsem zavtipkoval politicky na účet „spikleneckého centra“ a zazpíval svou písničku „Davaj, davaj!“ v anglickém překladu:

„Davaj, davaj, davaj!“ these words they have taught us well.

Their system is „Davaj!“ and their paradise is hell ...

Nevím, zda mi dav diváků, které vylákalo sluníčko, rozuměl, mluvil jsem bostonským dialektem, nevím ani, zda jsem zapůsobil víc než 20 českých fešand v krojích, které po mém výstupu předvedly s mládenci cosi, co se kupodivu dost podobalo českému folklóru. Bud' jak bud', vybrala se pěkná sumička a záběry z toho odpoledne rozšířily téměř všechny americké televizní stanice po celé obrovské zemi. Evropa o nás už dávno věděla. To odpoledne jsme se představili Americe.

V Rádiu se začínalo v devět ráno a fajrunt byl v pět večer. Polední přestávku si mnozí protáhli a mistrem absence byl bezpochyby dr. Otto Rádl, bratr Fricka Rádla, vydavatele Kinorevue. Aby se nepoznalo, že neexistuje v kanceláři, přinesl si z domova kabát a brýle a tyhle propriety narafičil při odchodu z „fabriky“ tak, že jen zasvěcenec poznal, že jsou pouze kamuflážní Ottovy nepřítomnosti. Já jsem seděl v jedné místnůstce se Zdeňkem Němečkem, spisovatelem a někdejší československým diplomatem. Chytil jsem se ho, protože byl v Americe déle než já, věděl co a jak a rád a dobře poradil.

Rozkoukávali jsme se po Americe dost rychle. Rozhlednou velice pohodlnou nám byla televize. Hned druhý den, jak nás vyplivla loď, už jsme si prokletou bedýnku koupili. Udělal jsem v té době fotku: celá rodina sedí

na kufrech a čubrní fascinovaně na týv. To jsme bydleli na Manhattanu v bytě, který nám opatřil právě Rádl, ale televízce jsme zůstali věrni i později ve Forest Hills a také nyní, když už dvacáté léto bydlíme ve vlastním domečku v Jackson Heights, je televizní přístroj nejdůležitějším kusem nábytku. Snad bychom se obešli spíš bez postele než bez televizoru.“

Deník z Evropy a z Ameriky - postřehy českého exulanta

je název publikace, kterou věnoval do knihovny Československého ústavu zahraničního její autor Josef V. Toman - Tománek.

Vyšla v roce 2000 s mottem: „Já jsem česká země, Česká republika, pro ně moje srdce bez přestání tiká. Když celý svět za mamonem stále chvátá, chraň nás Bože, Kriste Pane, Matko Svatá! Svatý Václave, nedej zahynouti našemu národu, naší České republice!“ Motto si napsal autor sám. Odráží jeho znepokojení nad vývojem ve světě i ve vlasti.

Josef V. Toman - Tománek, rodák z českého Kupičova na Volyni, prožil v exilu v USA téměř pět desítek let a shora uvedený Deník z Evropy a z Ameriky je poslední z dlouhé řady publikací, do nichž vložil své básně, články, prohlášení, některé publikoval v krajanském tisku, většinu však vždy publikuje ve svých sbornících. Panu Tománkovi bylo 88 let a počátkem letošního roku oznámil, že se vrátí do vlasti. Změnil tedy místo trvalého pobytu New York za Jesenici u Rakovníka.

-JK-

Převzali jsme z domácího tisku

Dědictví po strýčcích a tetičkách z Kanady

■ Často dostáváme z Čech dotazy: zemřel nám v Kanadě strýček a my si myslíme, že nám něco zanechal. Nechtěli bychom, aby nás o to někdo připravil. Co s tím?

Tedy stručně – kanadští krajané většinou uzavírají poslední vůli, ve které stanoví vykonavatele, kterému důvěřují. Ten po jejich smrti s pomocí advokáta připraví soupis majetku. Advokát potom připraví žádost k pozůstalostnímu soudu o potvrzení osoby jmenované vykonavatelem v poslední vůli a dodá ji soudu spolu s šekem na částku rovnající se 15 dolarům za každých tisíc dolarů hodnoty pozůstalosti.

Po obdržení soudního potvrzení vykonavatel uveřejní v kanadských novinách třikrát po so-

bě výzvu věřitelům zesnulého, aby se do stanovené doby přihlásili. Majetek je po soudním potvrzení převeden na bankovní konto a po uplynutí doby stanovené pro přihlášení pohledávek, po zaplacení daní a odměny advokátovi i vykonavateli rozdělen mezi dědice.

Zásah advokáta z České republiky ve většině případů na vyřizování pozůstalosti v Kanadě nemá vliv. V případě, že váš příbuzný zemře bez poslední vůle nebo o změnách v poslední vůli nezpravil kanadského advokáta, může dojít ke sporům. V takovém případě váš domácí advokát může být nápomocný, i když v podstatě jen tím, že se spojí s advokátem v Kanadě.

**JOSEF ČERMÁK,
PŘEDSEDA ČESKÉHO
A SLOVENSKÉHO SDRUŽENÍ
V KANADĚ**

metro

ÚTERÝ 28. LISTOPADU 2000

Právnícké okénko

Změny v silniční dopravě

1. 1. 2001 nabyde účinnosti nový zákon o provozu na pozemních komunikacích, tedy zákon, který nově upravuje pravidla silničního provozu.

Nová právní úprava vyvolává již dnes celou řadu diskusí a samozřejmě se dotkne i těch, kteří do České republiky přijíždějí jako hosté.

Zákon upravuje povinnosti řidičů precizněji než dřívější právní úprava. Je zdůrazněno, že účastník provozu na pozemních komunikacích je povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní. Je povinen chovat se tak, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat. Své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, ale i svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu.

V tomto směru je třeba poukázat na důraz, jaký zákon klade na přizpůsobení se stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace. Porovnává-li totiž člověk, který přijíždí ze zahraničí stav českých komunikací se stavem, jaký je například v USA nebo Západě, na první pohled si všimne celé řady závad ve sjízdnosti.

Zatímco dříve bylo možno požadovat náhradu škody za poškození vozidla v důsledku závad na vozovce, nyní je možnost uplatnit tyto nároky mnohem omezenější.

Celou řadu diskusí vyvolala i nově zavedená povinnost mít za jízdy rozsvícena obrysová a potkávací světla anebo obrysová světla a světla pro denní svícení, pokud je jimi vozidlo vybaveno. Tato světla musí být při provozu rozsvícena v období mimo část kalendářního roku, pro kterou je stanoven letní čas.

Pro ty, kteří žijí mimo území Evropy, kde je tzv. letní čas zaveden téměř ve všech zemích, malé vysvětlení: v období letních měsíců a některých jarních či podzimních měsíců platí v Evropě tzv. letní čas. Hodiny se na jaře posunují o jednu hodinu dopředu a na podzim naopak zpět. Důvodem má být přizpůsobení se dennímu světlu a tomu odpovídající úspora energie.

Podstatné změny se týkají i přepravy osob. Řidič nesmí připustit, aby počet přepravovaných osob starších 12 let překročil počet povolených míst určených k přepravě osob.

Osoby mladší 12 let nebo osoby mladší 18 let a menší než 150 cm nesmějí být přepravovány na sedadle vedle řidiče bez použití zádržného systému. Rovněž tak nesmí být přepravovány osoby mladší 18 let a menší než 150 cm na jiném sedadle, které je vybaveno bezpečnostním pásem s výjimkou případu, že je použit zádržný systém. Výjimku tvoří pouze osoby, u nichž je to dáno zdravotním stavem.

Za zádržný systém se považují například dětské sedačky nebo jiná zařízení, která mají chránit mladší či menší osoby. S tím se rozvinula i značná diskuse, neboť řada osob byt' starších 15 let je menší než 150 cm a přeprava v dětské sedačce pro ně může vyvolávat větší trauma než je eventuální nebezpečí z ohrožení. Zákodníci nakonec upustili od tzv. zádržného systému u osob starších 18 let, u mladších však toto ponechali.

Ty, kteří přijíždějí do České republiky na jízdních kolech je třeba upozornit na novou úpravu jízdy. Je samozřejmé, je-li zřízen jízdní pruh pro cyklisty, stezka pro cyklisty a vymezený prostor pro cyklisty, je cyklista povinen ji užít. Cyklisté smějí jet jen jednotlivě za sebou, nikoliv vedle sebe. Pohybují-li se pomalu nebo stojí-li vozidla za sebou při pravém okraji vozovky, může cyklista jedoucí stejným směrem tato vozidla předjíždět nebo objíždět z pravé strany, po pravém okraji vozovky nebo krajnici. Je proto vyloučeno, aby cyklisté se motali mezi stojícími vozidly bez ohledu na to, na které straně jízdního pruhu jsou.

Cyklista mladší 15 let je povinen za jízdy použít ochrannou přilbu a mít ji nasazenou a řádně připevněnou. Původně se uvažovalo o tom, že ochrannou přilbu bude muset mít každý cyklista. V Parlamentu se proto posměšně mluvilo o tom, jak babičky jedoucí v neděli do kostela na kole, si budou připevňovat na šátky cyklistické přilby. Nakonec z toho našťestí sešlo.

Dítě mladší 10 let smí na silnici nebo místní komunikaci a veřejně přístupové účelové komunikaci jet na kole jen pod dohledem osoby starší 15 let. Výjimku tvoří jízdy na chodníku, cyklistické stezce, stezce, v obytné nebo pěší zóně.

Na jednomístném jízdním kole není dovoleno jezdit ve dvou stejně tak jako se nesmí jet bez držení řídítek, držet se jiného vozidla, vézt za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík či psa nebo jiné zvíře.

Napříště budou mít chodci na přechodech přednost. Řidič je s výjimkou řidiče tramvaje povinen umožnit chodci, který je na přechodu pro chodce nebo jej zřejmě hodlá použít, nerušené a bezpečné přejítí vozovky. Proto se musí řidič takového vozidla přibližovat k přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohl zastavit vozidlo před přechodem pro chodce a pokud je to nutné, je

povinen před přechodem pro chodce vozidlo zastavit. Na druhé straně je chodec povinen přesvědčit se, zda může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe i účastníky provozu na pozemních komunikacích. Smí přecházet vozovku jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel nedotáhne jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.

Změn, ke kterým došlo v pravidlech silničního provozu, je celá řada. Pro české řidiče je důležitým ustanovením ustanovení, které řidiči zakazuje držet v ruce při jízdě s vozidlem telefonní přístroj nebo jiné hovorové zařízení.

Pokud proto cizinci budou přijíždět po 1. 1. 2001 do České republiky, měli by se s těmito předpisy seznámit.

JUDr. PhDr. Oldřich Choděra

Advokátní kancelář

Národní tř. 25 110 00 Praha 1

tel.: 2422 7845, 2421 1604, 2423 6169, 2421 5350

fax: 2423 7421

Kulatá a polokulatá výročí v krajauském kalendáři - leden 2001

11. ledna 1991	- před 10 lety - zemřela v exilu ve věku 100 let Marie PROVAZNIKOVA, bývalá náčelnice žen Československé obce sokolské.
15. ledna 1896	- před 105 lety - zemřel Karel JONÁŠ titulovaný jako „první Čech v Americe“. Byl významným mluvčím krajauské komunity. Byl prvním americkým konzulem v Praze po roce 1885. Do Ameriky odešel v roce 1863.
16. ledna 1931	- před 70. lety - se v Praze narodil publicista, prozaik a dramatik Vladimír ŠKUTINA. Emigroval roku 1978 do Švýcarska. Zemřel 19. srpna 1995 v Praze.
26. ledna 1946	- před 55 lety - vyšly poprvé v Rakousku VÍDEŇSKÉ SVOBODNÉ LISTY, orgán rakouských Čechů

28. ledna 1936

a Slováků. Vídeňské svobodné listy byly časopisem celé menšiny a jejich tři redaktoři měli zaručit linii jednoty a nadstranickosti, demokracie a humanity. Když po únoru 1948 v ČR nebylo možné tuto linii zajistit, staly se Vídeňské svobodné listy orgánem Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku.

- před 65 lety - byl při příležitosti III. Masarykova dne čs. zahraničí vytvořen „JUBILEJNÍ FOND ČS. ZAHRA NIČÍ“. Do „zlaté knihy“ dárců se jako první zapsal prezident republiky dr. Edvard Beneš. K 1. lednu 1937 měl „jubilejní fond“ na kontě již 2,002.097 Kč. 25. února 1938 to činilo již 2,961.674,- Kč a koncem roku 1938 sbírka přesáhla částku 3 milióny Kč. Část těchto prostředků byla použita ve formě zápůjček a podpor některým krajanským spolkům. Když ve spojitosti s Mnichovem hrozilo, že by prostředky mohly být znehodnoceny nebo dokonce zabaveny, byla za ně 18. dubna 1939 zakoupena v Praze nemovitost. Po válce obnovený ČÚZ získal v restituci svůj majetek zpět včetně vlastnického práva na předmětnou nemovitost. Spravoval ji až do roku 1957, kdy byl způsobem obvyklým pro tu dobu tohoto majetku zbaven. Oním obvyklým způsobem bylo „dobrovolné a bezúplatné postoupení tohoto majetku československému státu“. Dnešní překlad těchto slov do srozumitelné řeči je, že šlo o vynucený dar a ČSÚZ vede již řadu let soudní spor o navrácení majetku do své správy. Zatím neúspěšně. V současné době probíhá odvolací řízení k Nejvyššímu soudu ČR.

Heslo krajského slovníku

Rezoluce Československé společnosti pro vědy a umění (SVU) přijatá při příležitosti výročního světového kongresu SVU ve Washingtonu, D. C., 8. - 13. srpna 2000

„Československá společnost pro vědy a umění - pořádající dvacátý světový kongres v roce 2000 ve Washingtonu, D. C., v místě založení Společnosti v roce 1958 a prvního světového kongresu v roce 1962 - přehlízející kriticky svou činnost za 42 let a mapující úkoly pro budoucnost - potvrzuje své původní principy, jež obstály ve zkouškách těžkých i nadějných let se usnáší:

1. Jako živá forma lidských hodnot a nekonečný proces etnického růstu zůstává kultura v nejširším směru pilířem života Společnosti.

Kultura nezná hranic. Geopolitické modely národní vlády často mění a vždycky oddělují lidi a národy. Kultura je spojuje. V tomto hlubším kulturním smyslu si Společnost udržuje název „Československá“, a tím zároveň potvrzuje svůj nepolitický charakter.

Ve stejném duchu Společnost nečiní rozdíly mezi těmi z nás, kteří žijí v zahraničí, a těmi, kteří jsou z českých a slovenských zemí. Všichni mohou mít rozdílné radosti a trápení, svá vlastní zoufalství a naděje. A přesto všichni sdílejí semena a výhonky společné kultury. Společnost bude pokračovat ve svém úsilí o jejich kultivování nehledě na to, jak tvrdá někdy půda může být.

Společnost i nadále sleduje předpoklad kulturního sdílení v globálním měřítku. Její členové a přátelé jsou v mnoha zemích celého světa. Je otevřena všem, ať mají, či nemají české nebo slovenské kořeny, pokud přijmou základní principy a cíle Společnosti. A Společnost i nadále nabízí nejlepší českou a slovenskou kulturu ostatním a očekává i od nich to nejlepší.

2. Od svého počátku byla Společnost věrna svému nepolitickému charakteru a hodlá tak činit i do budoucna. To v žádném případě nezmenší hlubokou věrnost Společnosti základním hodnotám a principům demokratické politické kultury.

Promítnutím své minulosti do budoucna bude Společnost chránit svůj nepolitický postoj tím, že:

a) nebude souhlasit s žádnou stranicko-politickou ideologií ani se přátelít s žádnou politickou stranou, hnutím, skupinou nebo jejich frakcemi, přičemž bude spolupracovat se všemi, kdo sdílejí a prohlubují hodnoty Společnosti a

b) nedovolí, aby byla řízena nebo se stala nástrojem jakékoli vlády nebo jiných mocensky založených organizací, přičemž bude utužovat přátelské a produktivní vztahy s těmi, kteří mají demokratické přesvědčení a minulost.

Ve všech těchto aktivitách bude Společnost pokračovat v úsilí o posilování hodnot lidské tolerance a svobody vědomí a myšlení. Bez nich se kulturní růst zadržává a osvícená demokracie upadá.

3. Principy a hodnoty ožívají a vzkvétají denní námahou mnoha, kdo si je cení a povznášejí.

Ve svých všeobecných aktivitách - prostřednictvím svých regionálních skupin v mnoha zemích - a prací svých členů kdekoli: Společnost bude i nadále sloužit jako významný prostředník vývozu kulturních hodnot z českých a slovenských zemí do zahraničí i jako kanál jejich konstruktivních dovozů. Za tímto účelem bude Společnost:

USILOVAT ve spolupráci s dalšími o ochranu a posilování české a slovenské kulturní identity a dědictví na obou amerických kontinentech i na ostatních kontinentech

UDRŽOVAT živé svazky mezi českými a slovenskými komunitami a jejich přáteli v zahraničí i s kulturním životem doma

SNAŽIT SE vzkřísit a zachovat všechny historické důkazy a doklady českých a slovenských příspěvků kulturnímu životu jiných komunit a zviditelnit je a zpřístupnit všem

POVZBUDOVAT mladší generace lidí s českými a slovenskými kořeny nebo jim spřízněné k aktivní účasti v práci Společnosti

VYUŽÍVAT všechny dostupné prostředky komunikace uvnitř Společnosti a mezi Společností a ostatními, včetně tištěných a dalších prostředků, periodik a náhodných setkání místních i speciálních sekcí v různých disciplínách vědy a umění, ročních setkání Společnosti a světových kongresů konaných po dvou letech, společných aktivit s ostatními stejně smýšlejícími organizacemi a skupinami.

Společnost si je vědoma toho, že jakkoliv v minulých 42 letech musela překonávat mnoho překážek, nebude ani budoucnost o nic méně náročná.

Schváleno valným shromážděním SVU na výročním zasedání ve Washingtonu, D. C., 10. srpna 2000."

Poznámka redakce:

Rezoluce byla vydána pouze v angličtině. Pro vlastní potřebu a pro informaci dalších krajanů jsme pořídili její překlad. Překladatelkou byla paní PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

V roce 2001 blahopřejeme k narozeninám členům a kandidátům volených orgánů ČSÚZ a dalším členům a přátelům ČSÚZ:

- 2. ledna - Ing. Ondrejovi KARKUŠOVI z Bratislavy
- 10. ledna - Ing. Romanu DLOUHÉMU z Prahy
- 19. ledna - Martinu TYCOVI z Lelekovic
- 19. ledna - Jarmile KUSOVÉ z Prahy
- 21. ledna - Ing. Mirko JANEČKOVI z Kanady
- 29. ledna - JUDr. Antonínu PŠENIČKOVI z Prahy

Všem jmenovaným přejeme hodně štěstí, zdraví, pohody a úspěchů v práci i v osobním životě. Všem děkujeme za přízeň a podporu činnosti Československého ústavu zahraničního.

Obsah:

O ČSÚZ jednou větou	1
Udalo se v České republice	2
Co, kdy, kde	4
Odhalení památníku T. G. Masaryka ve Lvově	5
Obraz způsobu života čs. emigrace v literatuře	
<i>Z vystoupení prof. PhDr. Antonína Měšť'ana na Konferenci zahraníčních Čechů dne 2. října 2000 (II. část)</i>	7
Česká síň Karlín a „Lu“ Hromádka	10
Radio Praha mezi krajany v Chorvatsku	12
Nové frekvence Radia Praha	13
Informace o Libri prohibiti	14
Exilová periodika: Katalog periodik českého a sloven- ského exilu a krajanských tisků vydávaných po r. 1945	16
Úryvek z knihy	
Jára Kohout: HOP SEM / HOP TAM	17
Deník z Evropy a z Ameriky - postřehy českého exulanta ...	20
Převzali jsme z domácího tisku	21
Právnícké okénko	
<i>Změny v silniční dopravě</i>	22
Kulatá a polokulatá výročí	
<i>v krajanském kalendáři - leden 2001</i>	24
Heslo krajanského slovníku	
<i>Rezoluce Československé společnosti pro vědy a umění</i>	26
Blahopřejeme k narozeninám	28